

ՃԼԲ.

Սարաֆեանի այս նամակը կը գծէ անոր կենսագրականէն ծանօթութիւններ: Հրաժեշտի թուղթ մ'է՛ գոր կը զրկէ Լիվոռնոյէն, ուր Հոովմէն հասած էր ինքը: Իր մեկնումին պատճառը այսպէս կը պատմէ Յովհ. քհնյ. Նուրդինեան.

Այլ որովհետեւ տեսնել ցանկայր
Ջաշխարհն հայրենի զիւր այրի ծեր մայր,
Որ Գեռ ողջ ա՛ռողջ ի Բիւզանդիա կայր,
Վասն այն անդանօր մընալ ոչ խոկայր:

Վերջապէս անտի Սարգիս ելանէր,
Ի՛սաստի Լիգուռնայ ողջամբ իջանէր,
Խումբն Հայոց տեղւոյս որ յայնժամ մեծ էր,
Ընդ օտարազանց ըզնա յոյժ յարգէր:

Եւ մանաւանդ զի ոչ եւս զօթելով,
Ոչ առպարհելով ոչ քարոզելով,
Օգտել իւրայոց ընդ օտարս կելով,
Առ ազգ իւր ապա զիմէր փութալով:

Այս լինէր յամին հազար եօթն հարիւր
Որ յիսուն և չորս եւս ունէր ընդ իւր՝...

Սարգիս Արքեպս. Հոովմ հասած էր այդ երկրորդ անգամ 1753 Նոյեմբեր 5-ին, ուր վեց ամիս մնացած էր. հոնկէ Լիվոռնոյ մեկնելէ առաջ նախ Ս. Ժողովէն վկայական մ'առած էր, ինչ որ լաւ յանձնարարագիր մ'էր՝ եպիսկոպոսին ներկայացնելու համար: Ապա շնորհուած էր Ս. Քահանայապետէն ալ իշխանութիւն մը՝ շատ մը տնօրինումներ ու շնորհներ ընելու Արեւելքի մէջ՝:

Վաւերաթուղթիս մէջ ներողամտութեան խնդիրքը ամենէն աւելի պիտի հայի անշուշտ Սաղմոսի տպագրութեան շուրջ ունեցած անցեալ իր մէկ սխալին:

Տեսան Տեսան Ստեփաննոսի Մաքրակրօն Արքայի Յիսուսաճիր սիրով ողջոյն ընծայեմ ի Քրիստոս Յիսուս

Եփանք կենցաղականի մրրկանաց ցայս վայր արդէն հասուցեալ զիմն թափառական հայութիւն, ոչ գիտեմ թէ առ ո՛ր միտէ յանկուցանել այսուհետեւ չուառապէս: Վասն զի եթէ Տեսան իցեն տնօրինեալ կամք ի վաղիւ իսկոյն ի նաւ իմն ելեալ Հօլանդիան, ահն ունիմք նաւարկել մանաւանդ լիաշնորհ թոշարանօք ձերային աղօթից, քան թէ յաջողակ հողմով եւրանօտոսի շնչման: Յաղագս որոյ՝ յետ զբարեամնայն իմ ասելոյ Գերբնտիր Վեհանձնութեանդ ընդ քեւ եղեալ յարգեցելովք հանդերձ՝ ցուազնապէս, ապաստան լինիմ ի ձեր մաղթանաց օժանդակումն բոլորովին, որոյ արժանաւորիլն ձեր իմն մեծ համարեալ լինի առ իս, թէեւ անարժան իցեմ ինքնին լրիւ: Եւ թէպէտ զՅարգեցելոյդ ողջունագիր կանխաւ ընկալայ ձեռամբ մահտեսի Մանուկ պատուելոյն գոլով ի Հոօմ, այլ՝ կիրք ճանապարհորդական ժխորմանց բուռն արարին չգորել առժամայն գտանել համապատասխանօղ, զոր և զսա ընդ այլ իմոց տմարդական բարուց բնականաց յուսամ ներման արժանացուցեալ՝ ոչ եւս երբէք էք յիշելոց, և գուցէ ըստ բարեմտութեան ձերում իբր զերախտագէտ ոք և զմտերիմ ի յիշողութեան ձերում պահելոց. և թերեւս մերթ ի ձերն շնորհալի բրոց ձերոց մխիթարելոց:

1. Գալէմբերեան, կենս. Սարգ. Արքեպս. Սարաֆեան. Վիեննա 1908, էջ 54.
2. Անդ, էջ 253.